

**Перелік питань
для підготовки до комплексного кваліфікаційного екзамену
“Історія та археологія”.
(ОС “Бакалавр”, спеціальність 032 – Історія та археологія)**

А) історія України

1. Грецька колонізація Північного Причорномор'я: економіка та культура.
2. Етнополітична мапа українських земель в епоху античності: кіммерійці, скіфи, сармати.
3. Проблема походження слов'ян. Ранні слов'янські археологічні культури на території України.
4. Перші писемні згадки про Русь. Формування Руської імперії у IX–X ст.
5. Русько-візантійські відносини в IX–XII ст.
6. Наслідки монголо-татарських завоювань у Східній Європі. Особливості політичного статусу руських земель під владою ординських правителів.
7. Об'єднання українських земель у складі Галицько-Волинського князівства.
8. Галицько-Волинське князівство в XIII – першій половині XIV ст.: особливості політичного розвитку.
9. Українські землі у складі Великого Князівства Литовського та їх політичний статус у XIV – першій половині XVI ст.
10. Становище українських земель в складі Королівства Польського в другій половині XIV – першій половині XVI ст.
11. Особливості запровадження та функціонування магдебурзького права на українських землях.
12. Вплив Реформації та Контрреформації на українські землі в XVI–XVII ст.
13. Українське козацтво та його роль у суспільно-політичному житті Речі Посполитої в першій половині XVII ст.
14. Передумови, причини та етапи Української національної революції (1648–1676 рр.).
15. Кримське ханство в XV–XVIII ст.: основні тенденції політичного розвитку.
16. Внутрішня і зовнішня політика Богдана Хмельницького.
17. Гетьманство Івана Виговського. Відносини з Москвою і Варшавою.
18. Доба Руїни: внутрішні і зовнішні чинники та наслідки.
19. Запорізька Січ у другій половині XVI–XVIII ст.: територія, населення, політичний та економічний устрій.
20. Українські землі під владою Речі Посполитої в другій половині XVII–XVIII ст.

21. Слобідська Україна у другій половині XVII–XVIII ст.: територія, населення, політичне й економічне становище.
22. Особливості розвитку Галичини, Буковини та Закарпаття у другій половині XVII–XVIII ст.
23. Економічний та політичний розвиток Гетьманщини наприкінці XVII – в останній чверті XVIII ст.
24. Західноукраїнські землі у складі монархії Габсбургів (кінець XVIII – перша половина XIX ст.): правовий статус та соціально-економічний розвиток.
25. Українське національне відродження першої половини XIX ст. у Наддніпрянщині та Галичині: порівняльна характеристика.
26. Русофіли (москвофіли) та народовці в громадсько-політичному житті Галичини.
27. Українські політичні партії на зламі XIX–XX ст.: програмні засади та діяльність.
28. Україна в роки Першої світової війни: військові кампанії 1914–1916 рр.
29. Українська національна революція 1917–1921 рр.: етапи державотворення.
30. Історичне значення, причини поразки й уроки Української революції 1917–1921 рр.

Б) Всесвітня історія

1. Типологічна характеристика грецьких полісів: Афіни та Спарта.
2. Завоювання Александра Македонського. Епоха еллінізму.
3. Історія Риму: царський та республіканський періоди.
4. Принципи політичного управління в Римі доби принципату.
5. Візантійська імперія: етапи історичного розвитку.
6. Слов'янська колонізація Балканського півострова (друга половина VI – середина VII ст.).
7. Зародження та розвиток ранньофеодальних монархій в Західній Європі (V– X ст.).
8. Епоха вікінгів у Європі (VIII–XI ст.).
9. Сеньйоріальні (ленні) монархії в країнах Західної Європи.
10. Передумови, перебіг та історичні наслідки Хрестових походів.
11. Станові монархії в країнах Західної Європи (XIV–XV ст.).
12. Столітня війна: передумови, етапи, результати.
13. Завоювання Османами південних слов'янських земель у другій половині XIV-XV ст.
14. Гуситський рух: течії, соціальний склад, вимоги.
15. Особливості формування станової монархії в Польщі (друга половина XIV–XV ст.).
16. Сербська держава Неманичів (XII–XIV ст.)

17. Реформація та Контрреформація в Європі.
18. Тридцятилітня війна: етапи, новації, релігія, геополітика.
19. Англійська революція та становлення парламентської монархії (40–80-ті рр. XVII ст.)
20. Війна за незалежність та формування Сполучених Штатів Америки.
21. Французька революція кінця XVIII ст.
22. Віденський конгрес та його рішення.
23. Франція у “довгому XIX столітті”: зміни форм правління.
24. Революції 1830-х–1840-х рр.: ліберальні та національні вимоги.
25. Рісорджіменто й об’єднання Італії.
26. Проекти об’єднання Німеччини. Утворення Німецької імперії.
27. Колоніальна політика Заходу в XIX – на початку XX ст.: основні тенденції та напрямки.
28. Становлення незалежних держав на Балканському півострові в XIX – на початку XX ст.
29. Велика війна 1914–1918 рр.: причини, військові інновації, наслідки.
30. Паризька мирна конференція 1919–1920 рр.: Версальсько-Вашингтонська система договорів.

В) XX ст.

1. Революція та громадянська війна в Росії (1917–1921 рр.).
2. Включення України до складу СРСР.
3. Нова економічна політика в УСРР.
4. Тоталітаризм як система державної влади. СРСР у 30–40-х рр. XX ст.
5. Голодомор 1932–1933 рр. в історичній пам’яті українського народу та в науковому дискурсі.
6. Західноукраїнські землі в 1919–1939 рр.: політико-правове становище.
7. Італія міжвоєнного періоду.
8. Особливості тоталітарного режиму Німеччини (1933–1945 рр.).
9. Друга світова війна (1939–1945 рр.): учасники, стратегії, етапи.
10. Рух Опору в країнах Європи в роки Другої світової війни.
11. Україна в роки Другої світової війни.
12. Геополітичні зміни після завершення Другої світової війни: Ялтинсько-Потсдамська система.
13. Встановлення комуністичної влади в країнах Центральної та Південно-Східної Європи.
14. Інтеграційні процеси в повоєнній Європі: від ЄОВС до ЄС.
15. Утворення військово-політичних блоків після Другої світової війни.
16. СРСР у 50–80-х рр. XX ст.: головні тенденції розвитку.
17. Китайська народна республіка: основні етапи розвитку.
18. «Азійські тигри»: модель економічного успіху.

19. Український дисидентський та правозахисний рух 60–70-х рр. ХХ ст.
20. “Оксамитові революції” та трансформація посткомуністичних суспільств у Центрально-Східній Європі.
21. Розпад СРСР та відновлення незалежності України.
22. Виклики євроінтеграційних процесів на зламі ХХ–ХХІ ст.: розбудова Європейського Союзу.
23. Внутрішньополітичний розвиток України в 1991–2004 рр.
24. “Помаранчева революція” та “Революція гідності”: передумови, перебіг, міжнародний резонанс.
25. Політико-правовий статус Криму (1918-2024): основні етапи.
26. Російсько-українська війна 2014–2024 рр.: реакція міжнародної спільноти.
27. Україна в міжнародних інституціях (1991–2024 рр.): зовнішньополітичні перспективи.
28. Причини розвитку сепаратизму в сучасному світі.
29. Світ на початку ХХІ ст.: цивілізаційні виклики.
30. Культура України на зламі ХХ–ХХІ ст.